

Asia: VN/21468/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle annettavaksi laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on ollut huolehtia velallisten käyttöön jäävien tulojen riittävydestä säätämällä suojaosuuteen pysyvä tasokorotus, joka vastaa vuonna 2023 voimassa olevaa korotusta.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi käy laajasti ja kattavasti ilmi suojaosuuden korottamisen vaikutukset velallisiin ja velkoihin sekä ulosoton toimintaan ja valtion talouteen. Vaikutusarviointit on kuitenkin jouduttu tekemään lyhyessä ajassa suojaosuuden korotuksen ollessa voimassa vasta lyhyen ajan, eikä kaikkia vaikutuksia, esimerkiksi luottomarkkinoiden toimintaan, ole vielä nähtävissä. Korotuksella on nähty vaikutusta perimistulokseen, ulosottomaksutuloihin, maksuaikaan, korkokustannuksiin, muun omaisuuden lisääntyneeseen ulosmittaukseen ja myyntiin, maksuhäiriömerkintöihin sekä julkisoikeudellisten maksujen vanhentumiseen ennen saatavien kertymistä. Tutkimustulokset eivät myöskään tue sitä, että korotuksella olisi merkittävää vaikutusta työllisyyteen. Ulosottolaitos on aiemmissa suojaosuuden korottamista koskeissa lausunnoissa todennut, ettei ulosoton suojaosuutta ei ole perusteltua asettaa liian korkealle, että velkoja saadaan perittyä eikä velalliselle jouduta toteamaan varattomuusesteitä. Vaikutusarviointi ei puolla väliaikaiseksi tarkoitettua suojaosuuden korotuksen jatkamista vuotta 2023 vastaavalla tasolla.

Esityksellä olisi vaikutusta ulosoton työmäärään. Vaikutusarviossa esitetty tarvittava lisäresurssi on yhteensä viisi toimitusmiestä. Lisääntyneen työmäärän hoitamiseen tarvittaisiin kolme ulosottotarkastajaa ja kaksi ulosottoylitarkastajaa. Henkilöstöresurssin kustannus on siten vuosittain 385 000 euroa. Esitetty arvio vastaa ulosoton arviota. Esityksellä ei olisi toteutuessaan vaikutusta ICT-kuluihin.

Esityksessä tuodaan yhtenä toteuttamisvaihtoehtona esiin vaihtoehto, jossa velallisen osalta laskettava suojaosuus säädettäisiin ehdotetun suuruiseksi, mutta siihen ei tehtäisi oikeusministeriön asetuksella indeksitarkistuksia vuosittain. Indeksitarkistus tehtäisiin ainoastaan velallisen elatuksen varassa olevan henkilön osalta laskettavaan suojaosuuteen, johon ei ehdoteta säädettäväksi tasokorotusta. Ulosottolaitos puoltaa esityksessä valittua toteutustapaa, että suojaosuuden euromäärät olisivat myös jatkossa sidottuja kansaeläkelain indeksiin.

Ulosmittausjärjestelmän uudistamistyötä tullaan jatkamaan oikeusministeriössä. Esityksellä ehdotetaan, että suojaosuuden korottamista koskeva muutos tulisi voimaan pysyvänä, kunnes ulosmittausjärjestelmän uudistustyö olisi valmis. Ulosottolaitos esittää harkittavaksi suojaosuuden määräaikaista korottamista puutteellisten vaikutusarviointien vuoksi.

Toukola Juhani
Ulosottolaitos

Tammenkoski Riina
Ulosottolaitos